

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIđI
Tohumluk Tescil Ve Sertifikasyon Merkez M¼d¼rl¼đ¼

KIŞLIK LİFLİK KETEN TESCİL
RAPORU

YILMAZ

ANKARA - 2022

YILMAZ KIŞLIK LİFLİK KETEN ADAY ÇEŞİDİNİN TESCİLİ HAKKINDA RAPOR

2020 ve 2021 yıllarında Keten tarımsal değerleri ölçme denemelerinde yer alan ve denemelerdeki sürelerini dolduran çeşit adayı (Yılmaz), Barbara, Sarı 85, Nareum ve Antares standart olarak kullanılan çeşitlerle birlikte iki yıl süreyle keten tarımına uygun bölgeler dikkate alınarak seçilen lokasyonlarda denenmiştir. Denemeler; Edirne, Samsun (Çarşamba), Samsun (Bafra) ve Samsun (Tekkeköy (Gelemen))’de kurulmuştur. Denemelerin sonucunda Sap verimi, Lif oranı, Lif verimi ve 1000 tohum ağırlığı gibi veriler ile fenolojik gözlem değerleri dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmış ve karar aşamasına gelinmiştir.

Denemelerde her yıl elde edilen verilerle varyans analizi, 2 yıllık verilerle de stabilite analizi yapılmıştır.

YILMAZ; Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından tescil denemelerine alınması talep edilen çeşit adayı melezleme ile Türkiye’de 2016 yılında ıslah edilmiştir. Aday çeşidin 2 yıl süre ile yapılan FYD testlerinde, mevcut çeşitlerden farklı ve kendi içinde yeknesak olduğu belirlenmiştir. TDÖ denemelerinin değerlendirilmesi sonucunda ise; ortalama sap verimi 595.5 kg/da ile standart çeşitler ortalamasının (610.8 kg/da) % 2.5 gerisinde verim göstermiş ve istatistiki değerlendirmede c grubunda ve 3. sırada yer almıştır. Lif oranı ortalama % 26.4 ile standart çeşitler ortalamasının (% 26.3) eşdeğer lif oranı göstermiştir. Lif verimi ortalama 158.6 kg/da ile standart çeşitler ortalamasının (161.9 kg/da) % 2 gerisinde ve istatistiki değerlendirmede c grubunda ve 3. sırada yer almıştır. Lokasyonlara göre 202 - 234 gün arasında fizyolojik oluma gelmiştir. Teknik sap uzunluğu 54.5 – 80.9 cm arasında değişmiştir.

Kuruluşumuzca Tescil Komitesine sunulan “Yılmaz” çeşit adayı aynı isimle 08.04.2022 tarihinde yapılan Endüstri Bitkileri Tescil Komitesince tescil edilmiştir.

**Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon
Merkez Müdürlüğü**

Çizelge 1. Liflik Keten Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri 2020 Yılı Sap Verim Sonuçları (kg/da)

Çeşitler	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Edirne	Genel Ortalama	V.S.
Antares (st)	403.0 a	768.9 b	785.4 a	560.4 a	629.4 a	1
Barbara (st)	427.8 a	852.7 a	885.4 a	256.6 c	605.6 a	2
Sarı-85 (st)	98.8 b	630.1 d	561.5 b	505.0 ab	448.8 c	5
Nareum (st)	386.3 a	711.6 bc	619.8 b	331.7 c	512.3 b	3
Yılmaz	113.8 b	700.1 c	561.5 b	427.7 b	450.8 c	4
F	**	**	**	**	**	
%VK	14.0	5.1	10.5	12.2	9.8	
AÖF	61.4	57.8	110.0	78.1	36.7	

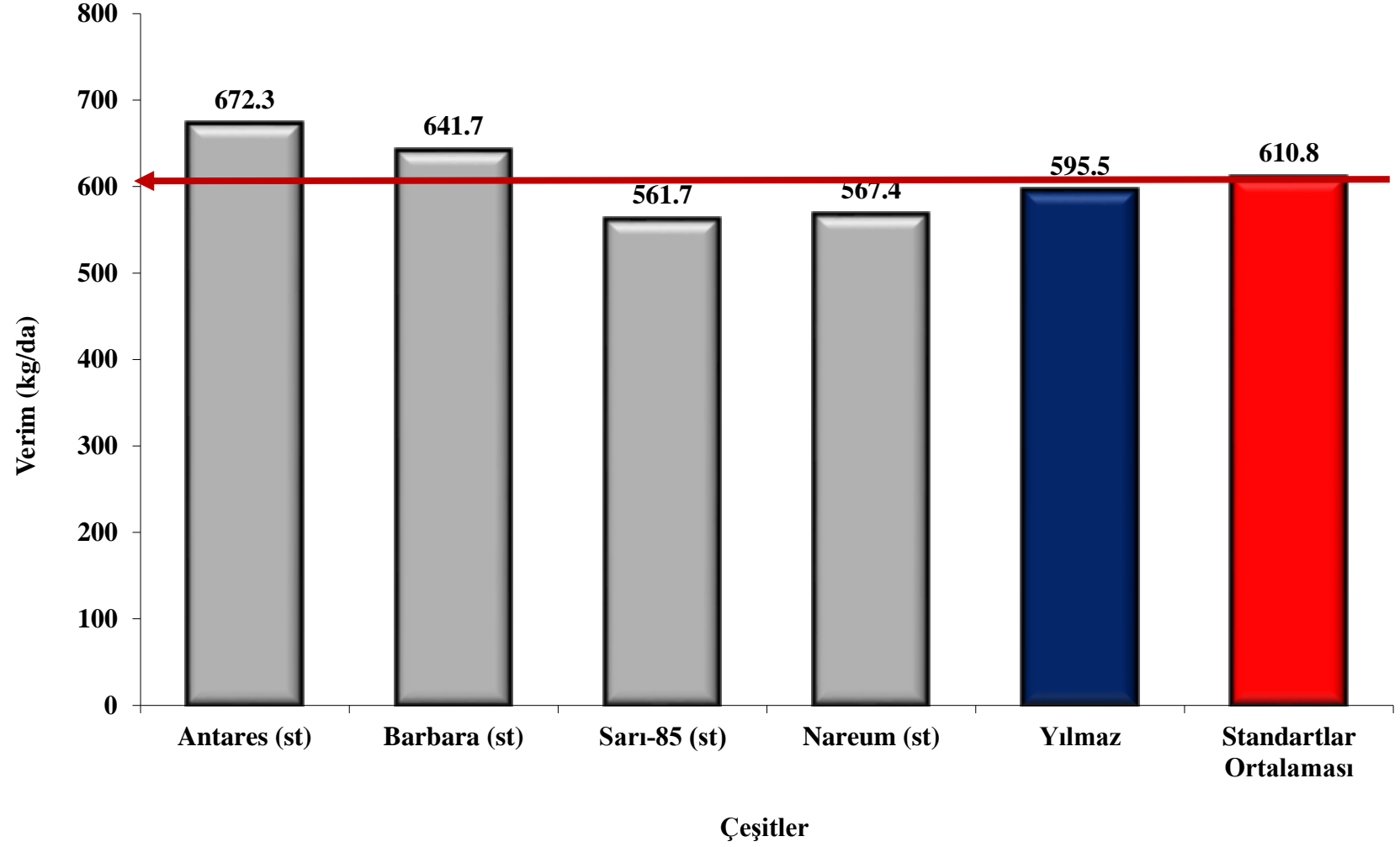
Çizelge 2. Liflik Keten Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri 2021 Yılı Sap Verim Sonuçları (kg/da)

Çeşitler	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Genel Ortalama	V.S.
Antares (st)	750.0 a	706.3 c	732.0 a	729.4 b	2
Barbara (st)	537.5 b	793.8 b	738.5 a	689.9 b	4
Sarı-85 (st)	612.5 b	850.0 ab	674.0 b	712.2 b	3
Nareum (st)	512.5 b	775.0 bc	635.3 b	640.9 c	5
Yılmaz	762.5 a	875.0 a	728.0 a	788.5 a	1
F	**	**	**	**	
%VK	10.4	6.2	5.0	7.3	
AÖF	101.9	76.6	53.9	42.9	

Çizelge 3. Liflik Keten Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri 2020 - 2021 Yılı Sap Verim Sonuçları (kg/da)

Çeşitler	Edirne	Samsun (Çarşamba)		Samsun (Bafra)		Samsun (Tekkeköy)		Genel Ortalama	V.S.
	2020	2020	2021	2020	2021	2020	2021		
Antares (st)	560.4	403.0	750.0	768.9	706.3	785.4	732.0	672.3 a	1
Barbara (st)	256.6	427.8	537.5	852.7	793.8	885.4	738.5	641.7 b	2
Sarı-85 (st)	505.0	98.8	612.5	630.1	850.0	561.5	674.0	561.7 d	5
Nareum (st)	331.7	386.3	512.5	711.6	775.0	619.8	635.3	567.4 d	4
Yılmaz	427.7	113.8	762.5	700.1	875.0	561.5	728.0	595.5 c	3
F								**	
%VK								8.5	
AÖF								27.5	

Grafik 1. Keten Sap Verim Grafiđi 2020 - 2021

Çizelge 4. Liflik Keten Tarımsal Değerleri Ölçme Denemelerinde Yer Alan Çeşitlere Ait 2020 Yılı Lif Oranları (%) ve Lif Verimleri (kg/da)

Çeşitler	Samsun (Çarşamba)		Samsun (Bafra)		Samsun (Tekkeköy)		Edirne		Genel Ortalama		L.V.S.
	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	
Antares (st)	27.1	109.3 a	29.3	225.2 a	26.3	204.2 b	29.5	163.5 a	28.0	175.5 a	1
Barbara (st)	22.8	97.8 b	27.2	231.0 a	32.1	282.2 a	25.4	65.9 d	26.8	169.2 a	2
Sarı-85 (st)	24.0	24.0 d	27.3	172.2 b	26.2	145.1 c	30.4	153.7 ab	27.0	123.7 c	4
Nareum (st)	18.7	73.3 c	31.9	226.9 a	31.7	197.0 b	31.0	102.3 c	28.3	149.8 b	3
Yılmaz	22.6	25.1 d	24.5	171.2 b	26.2	145.1 c	30.7	131.2 b	26.0	118.2 c	5
F		**		**		**		**		**	
%VK		9.4		6.4		11.5		15.0		11.8	
AÖF		9.6		20.4		34.5		28.6		12.4	

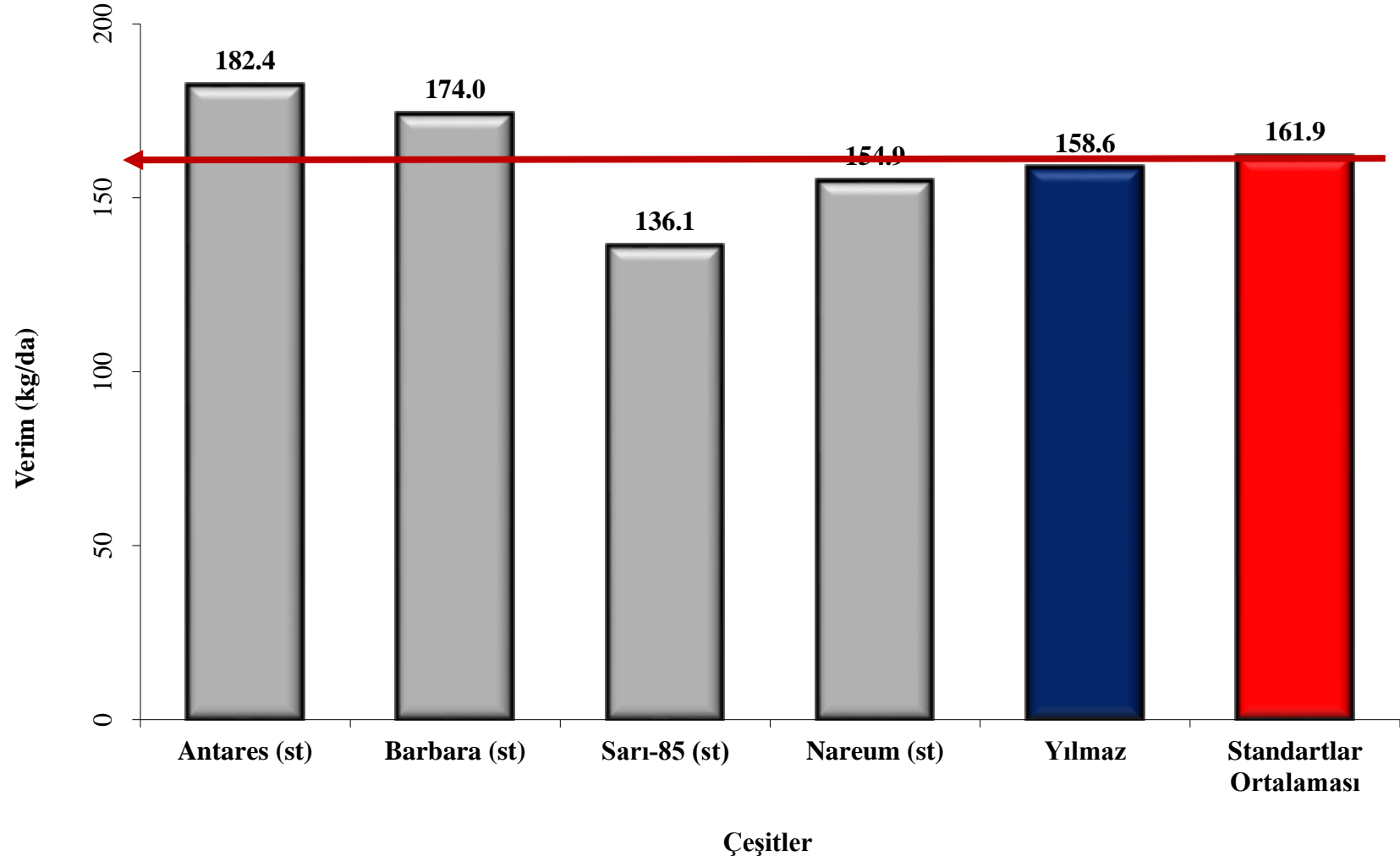
Çizelge 5. Liflik Keten Tarımsal Değerleri Ölçme Denemelerinde Yer Alan Çeşitlere Ait 2021 Yılı Lif Oranları (%) ve Lif Verimleri (kg/da)

Çeşitler	Samsun (Çarşamba)		Samsun (Bafra)		Samsun (Tekkeköy)		Genel Ortalama		L.V.S.
	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	
Antares (st)	26.1	194.8 a	27.6	194.8 c	25.3	185.3 b	26.4	191.6 b	2
Barbara (st)	25.4	136.8 b	27.1	215.5 b	25.6	189.0 ab	26.0	180.4 c	3
Sarı-85 (st)	20.5	125.3 bc	22.3	189.5 c	21.3	143.3 d	21.3	152.7 e	5
Nareum (st)	22.3	114.5 c	26.5	205.0 bc	26.1	165.8 c	24.9	161.8 d	4
Yılmaz	25.8	196.5 a	28.2	246.3 a	26.8	194.8 a	26.9	212.5 a	1
F		**		**		**		**	
%VK		8.6		6.1		3.0		6.1	
AÖF		20.4		19.8		6.9		9.1	

Çizelge 6. Liflik Keten Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri 2020 - 2021 Yılı Lif Verim Sonuçları (kg/da)

Çeşitler	Edirne		Samsun (Çarşamba)				Samsun (Bafra)				Samsun (Tekkeköy)				Genel Ortalama		L.V.S.
	2020		2020		2021		2020		2021		2020		2021		Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	
	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)	Lif Oranı (%)	Lif Verimi (kg/da)			
Antares (st)	29.5	163.5	27.1	109.3	26.1	194.8	29.3	225.2	27.6	194.8	26.3	204.2	25.3	185.3	27.3	182.4 a	1
Barbara (st)	25.4	65.9	22.8	97.8	25.4	136.8	27.2	231.0	27.1	215.5	32.1	282.2	25.6	189.0	26.5	174.0 b	2
Sarı-85 (st)	30.4	153.7	24.0	24.0	20.5	125.3	27.3	172.2	22.3	189.5	26.2	145.1	21.3	143.3	24.6	136.2 d	5
Nareum (st)	31.0	102.3	18.7	73.3	22.3	114.5	31.9	226.9	26.5	205.0	31.7	197.0	26.1	165.8	26.9	155.0 c	4
Yılmaz	30.7	131.2	22.6	25.1	25.8	196.5	24.5	171.2	28.2	246.3	26.2	145.1	26.8	194.8	26.4	158.6 c	3
F															**		
%VK															9.3		
AÖF															8.0		

Grafik 1. Keten Lif Verim Grafiđi 2020 - 2021

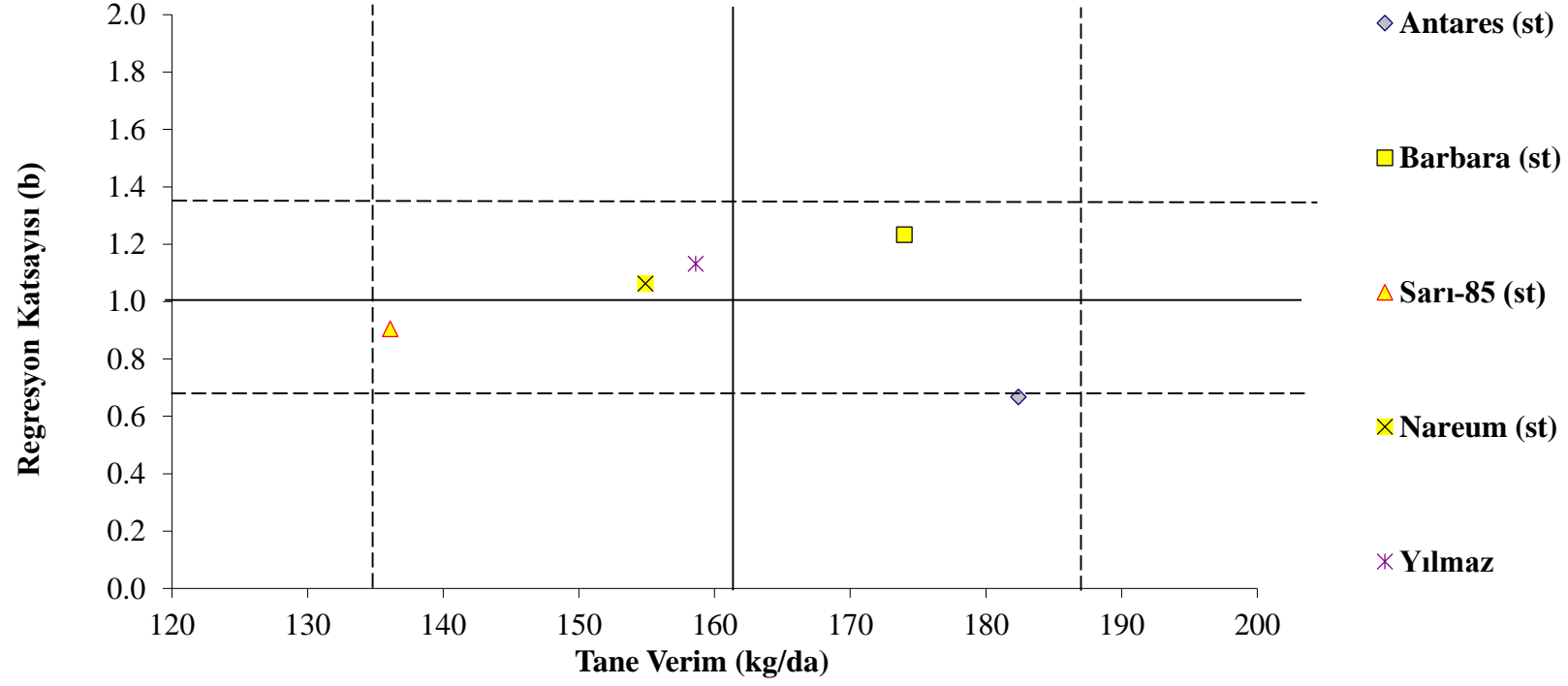

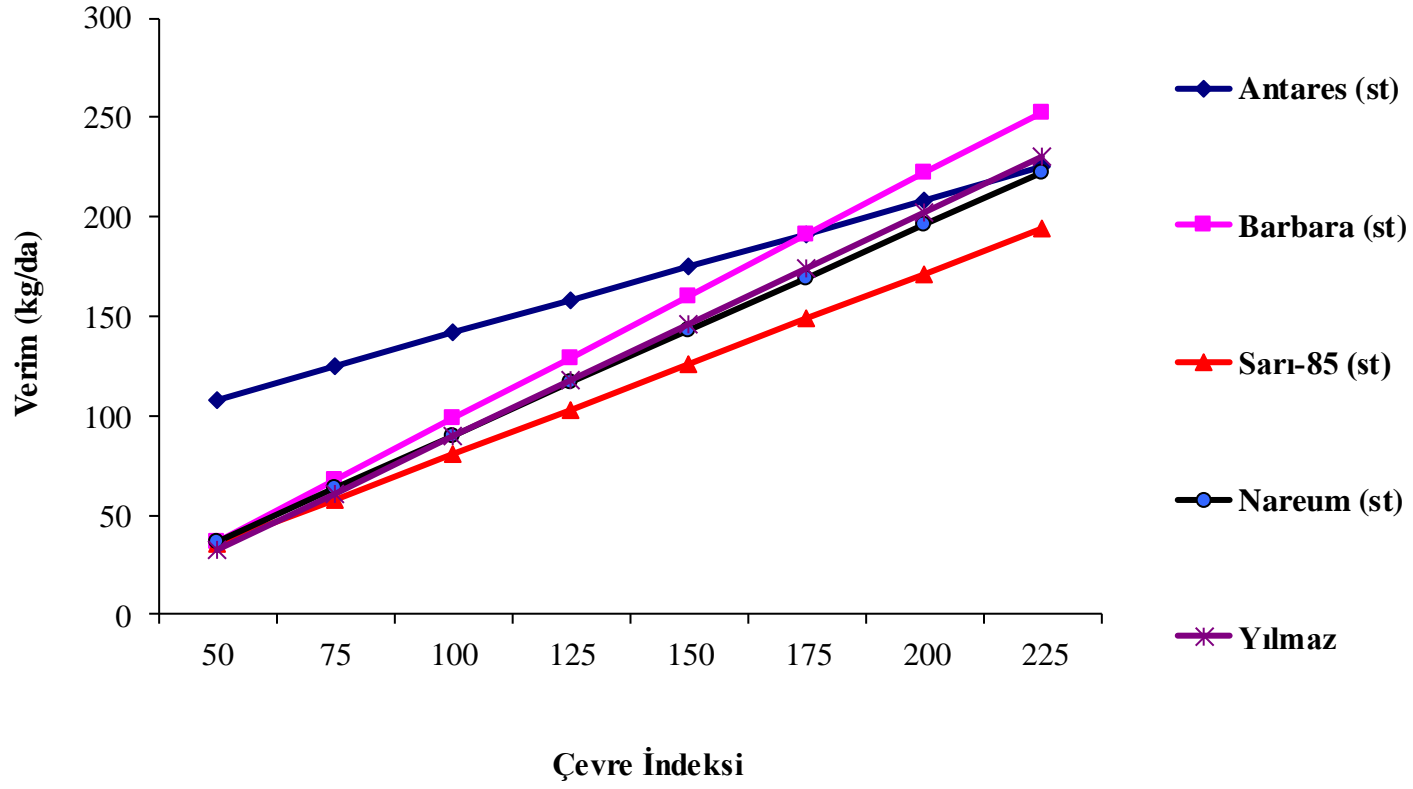
Çizelge 7. Liflik kışlık Keten Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Lif Verim Sonuçlarına Ait Stabilite Parametreleri

Çeşitler	Ortalama Verim (kg/da)	b		a	R ²	% CV
			+, -sh			
Antares (st)	182.4	0.67	0.07	74.68	0.79	9.5
Barbara (st)	174.0	1.23	0.18	-24.72	0.64	26.3
Sarı-85 (st)	136.1	0.91	0.11	-9.80	0.71	21.0
Nareum (st)	154.9	1.06	0.10	-16.48	0.83	15.8
Yılmaz	158.6	1.13	0.15	-23.93	0.69	23.8
Genel Ortalama	161.2					
Standartlar Ortalaması	161.9					

Grafik 2. Liflik Keten Stabilite Grafiđi

Grafik 3. Keten Beklenen Lif Verim Grafiđi 2020 - 2021

Çizelge 8a. Liflik Kışlık Keten Tarımsal Değerleri Ölçme denemeleri 2020 Yılı Gözlem Değerleri

Çeşitler	Bitki Boyu (cm)				Çiçeklenme (gün)				Fizyolojik Olum (gün)				İlk Dallanma Yüksekliği (cm)	Yan dal sayısı (adet)	Meyveli dal sayısı (adet)
	Edirne	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Edirne	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Edirne	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Edirne	Edirne	Edirne
Antares (st)	82.3	83.0	95.2	87.2	157	143	151	149	206	230	231	233	54.0	3	3
Barbara (st)	77.0	83.3	97.0	91.2	159	140	149	151	209	231	232	234	54.3	3	3
Sarı-85 (st)	78.8	76.0	88.1	84.0	157	141	151	152	206	232	228	235	55.5	3	3
Nareum (st)	77.0	81.0	94.0	86.8	159	141	150	151	209	230	231	233	55.3	3	3
Yılmaz	76.8	80.3	93.2	86.6	151	143	152	150	202	231	228	234	54.5	3	3

Çizelge 8b. Liflik Kışlık Keten Tarımsal Değerleri Ölçme denemeleri 2020 Yılı Gözlem Değerleri

Çeşitler	Meyvede tohum sayısı (adet)	Gövde Çapı (mm)			Teknik Sap Uzunluğu (cm)				Yatma* (1-5)				Soğuğa Dayanıklılık ** (1-5)	Bin Tohum ağırlığı (gram)			
	Edirne	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Edirne	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Edirne	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Edirne	Edirne	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)
Antares (st)	9	2.03	2.39	2.09	54.0	67.9	74.3	68.4	1	1	1	1	1	5.85	5.60	7.79	5.51
Barbara (st)	8	2.36	2.53	2.66	54.3	66.3	79.1	67.5	1	1	1	1	4	7.00	6.31	8.29	7.01
Sarı-85 (st)	10	1.78	2.04	2.33	55.5	56.6	71.6	58.8	1	1	1	1	1	5.50	6.26	7.46	6.05
Nareum (st)	9	1.97	2.46	2.81	55.3	68.3	71.8	63.2	1	1	1	1	4	6.20	5.40	7.55	7.14
Yılmaz	9	2.49	2.45	2.48	54.5	57.6	69.5	63.9	1	1	1	1	1	6.05	6.25	7.59	6.73

*1- Yatma yok 2- Yer ile ana sap arasındaki açı 60°

5- Tamamına yakın yatmış

**1- Fideler koyu yeşil

2- Fideler açık yeşil

3- Yer ile ana sap arasındaki açı 30°

3- Fideler sarı

4- Fideler kahverengi

4- Yer ile ana sap arasındaki açı 15°

5- Fideler tamamen ölmüş

Çizelge 9a. Liflik Kışlık Keten Tarımsal Değerleri Ölçme denemeleri 2021 Yılı Gözlem Değerleri

Çeşitler	Bitki Boyu (cm)			Çiçeklenme (gün)			Fizyolojik Olum (gün)			İlk Dallanma Yüksekliği (cm)			Meyvede Tohum Sayısı (adet)		
	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)
Antares (st)	77.0	87.2	84.1	28.04.2021	4.05.2021	27.04.2021	208	210	215	62.9	73.5	71.1	7	7	8
Barbara (st)	76.0	83.9	84.0	28.04.2021	4.05.2021	28.04.2021	207	209	214	61.8	73.9	71.6	7	8	7
Sarı-85 (st)	72.6	80.0	79.2	28.04.2021	5.05.2021	27.04.2021	208	209	215	57.6	65.4	60.1	9	8	8
Nareum (st)	76.5	92.9	85.4	28.04.2021	5.05.2021	28.04.2021	209	209	214	63.5	81.6	74.1	7	6	7
Yılmaz	80.1	90.5	86.3	28.04.2021	5.05.2021	27.04.2021	208	210	215	66.7	80.9	74.5	7	7	7

Çizelge 9b. Liflik Kışlık Keten Tarımsal Değerleri Ölçme denemeleri 2021 Yılı Gözlem Değerleri

Çeşitler	Gövde Çapı (mm)			Teknik Sap Uzunluğu (cm)			Yatma* (1-5)			Soğuğa Dayanıklılık** (1-5)			Bin Tohum ağırlığı (gram)		
	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)	Samsun (Çarşamba)	Samsun (Bafra)	Samsun (Tekkeköy)
Antares (st)	3.88	2.23	2.73	62.9	73.5	70.8	2	2	2	1	1	1	7.55	7.18	6.73
Barbara (st)	3.23	2.43	2.77	61.8	73.9	71.3	2	2	2	1	1	1	8.60	8.30	7.35
Sarı-85 (st)	2.64	2.23	2.40	57.6	65.4	59.8	2	2	1	1	1	1	7.35	6.95	8.40
Nareum (st)	2.53	2.54	2.63	63.5	81.6	73.8	2	3	2	1	1	1	7.58	7.48	7.35
Yılmaz	3.19	2.28	2.65	66.7	80.9	74.5	2	2	2	1	1	1	7.55	7.45	7.53

1- Yatma yok   2- Yer ile ana sap arasındaki açı 60°

5- Tamamına yakın yatmış

**1- Fideler koyu yeşil

2- Fideler açık yeşil

3- Yer ile ana sap arasındaki açı 30°

3- Fideler sarı

4- Fideler kahverengi

4- Yer ile ana sap arasındaki açı 15°

5- Fideler tamamen ölmüş